

Populatieopbouw

Anders dan mannetjes laten vrouwtjes zich vrij eenvoudig vangen en ringen. In de broedperiode tref je de vrouwtjes eigenlijk altijd in de nestkast, broedend op de eieren of bij de jongen. Ze zijn dan gemakkelijk te pakken. Van de 360 als adult geringde uilen is van 242 het geslacht bepaald: 198 vrouwtjes en 55 mannetjes. Daarnaast zijn 38 vrouwtjes en 11 mannetje als pul geringd. Bij elkaar beschikken we dus over de gegevens van 236 (78,3%) vrouwtjes en 66 (21,7%) mannetjes. Gevolg is dat er veel meer over de vrouwtjes in onze populatie bekend is dan over de mannetjes.

Vrouwtjes

Om daar een beeld van te krijgen zoomen we eerst in op het broedseizoen 2010. We hadden toen 47 geringde vrouwtjes in de populatie. Het merendeel daarvan (35) was in een voorgaand jaar geringd, en brachten dus een geschiedenis met zich mee. De overige 12 waren dat jaar geringd. Twee derde (24 dieren) was in een eerder jaar op dezelfde plek geringd als waar ze in 2010 aangetroffen en hadden zich in de tussenliggende periode nauwelijks verplaatst. Waar ze geboren zijn weten we dus jammer genoeg niet. De andere 11 waren in een voorgaand jaar op een andere plek geringd. Van deze waren er 6 door onszelf geringd in het onderzoeksgebied; 5 kwamen van daarbuiten.

Van deze 11 waren er 6 (55%) geringd als nestjong en deze gingen daarna op zoek naar een eigen territorium (geboortedispersie). Opvallend is dat ze daarbij betrekkelijk grote afstanden hebben overbrugd, gemiddeld ruim 26 km. De kroon werd gespannen door de uil bij boerderij Hemelmaat in Lintelo. Deze was afkomstig uit Ansen in Drenthe en had er maar liefst 98 kilometer vliegen voor over om in een schuurtje in Lintelo haar eieren te kunnen leggen.

De andere 5 (45%) waren als volwassen uil geringd en hadden zich na het ringen dus verplaatst. Hier is sprake van broeddispersie. In 2 gevallen hadden ze zich op een naburig erf gevestigd op een afstand van respectievelijk 140 en 430 meter. De andere 3 zwierven wat verder en vonden hun nieuwe broedplek op 1350, 1760 en 2230 meter. De reden van dit soort verplaatsingen is helaas niet bekend.

ringplek	geringd	meldplek	afstand	geringd	leeftijd
Ter Maat	zelf	Heeze	0,14	adult	2,99
Lieftink	zelf	Beekweg	0,43	adult	4,05
Bakker, Meddo	zelf	Boldermansweg	1,12	nestjong	10,72
Stroette	zelf	Looweg	1,35	adult	3,93
De Horst	zelf	Rennerdink	1,76	adult	2,90
Boldermansweg	zelf	Buren Mol	2,23	adult	4,03
Konijnendijk, Ruurlo	ander	Mopje	7,0	nestjong	3,01
Halle	ander	Krabbenborg	7,4	nestjong	5,91
Noorder Broek, Ruurlo	ander	Breedenbosch	17,0	nestjong	5,92
Gaanderen, Kerkstraat	ander	Waliën	27,1	nestjong	0,91
De Wolden, Ansen, Drenthe	ander	Hemelmaat	98,0	nestjong	1,95

Tabel 1: De 11 vrouwtjes uit de populatie 2010 die op een andere plek geringd zijn (afstand in kilometers, leeftijd in jaren op moment van terugvangst).

Opvallend zijn de omzwervingen van ringnummer 3.547.295. Zij werd op 26 juni 1998 als enig nestjong geringd en zij werd voor het eerst op 24 mei 2003 broedend aangetroffen op een naburig erf: een afstand van 299 meter. Ook het jaar daarop broedde ze daar. Groot was onze verrassing toen we haar op 28 mei 2005 aantreffen in een nestkast in haar geboorteplaats. Ze had dus dezelfde afstand opnieuw afgelegd, maar nu in omgekeerde richting, terug naar de geboorteplek. Helaas is niet bekend waar ze in de periode 1999-2002 gebroed heeft. Niet uitgesloten is dat ze ook toen al op haar geboorteplek broedde. In al die jaren hebben er wel steenuilen op dat erf gebroed, maar hebben we geen vrouwtje in handen gehad. Het nest bevond zich toen op een open plek onder het dak van het achterhuis en het vrouwtje glipte steeds weg als ze ons aan hoorde komen. Opvallend is dat in 2003 en 2004 er geen uilen op het erf broedden.

Van 37 als pul geringde vrouwtjes weten we de dispersieafstand. Gemiddeld legden zij 13,5 km af naar de eerstvolgende broedplek, maar het bereik was groot: van 0 tot 98 km. In 19 gevallen werd direct het eerste broedseizoen na de geboorte gebroed (51%). De andere 18 werden na 2 broedseizoenen (7 keer), 3 (6 keer), 4 (3 keer) en 5 broedseizoenen (2 keer) voor het eerst broedend aangetroffen.

Mannetjes

Zoals gezegd zijn er in totaal slechts 55 mannetjes als adult geringd. 26 daarvan zijn na het ringen nog eenmaal (19) of tweemaal (7) teruggevangen.

Daarnaast zijn er nog 11 mannetjes als pul geringd. Gemiddeld legden deze een afstand af van 1,8 km (standaarddeviatie 1,5/*range* 0,5-6,1). Van deze 11 zijn er 6 direct het jaar daarop met een broedend vrouwtje aangetroffen. Van de overige 5 zijn er 3 een broedseizoen later voor het eerst aangetroffen, 1 na 3 broedseizoenen en 1 na 4. Of en waar ze in de tussentijd het nest hadden weten we niet. In twee gevallen broedde er in het jaar ervoor een ander mannetje. Dat jaar hebben ze dus met zekerheid niet op de genoemde plek een nest gehad. Meer nog dan vrouwtjes zijn volwassen mannetjes erg honkvast. Slechts 1 is op een andere plek dan de ringplek teruggevangen. Deze had zich in een naburig territorium op 400 meter van de ringplek gevestigd.

Het oudst bekende mannetje is ten minste 9 kalenderjaren oud geworden. Als nestjong geringd op 23 juni 1999 troffen we hem voor het laatst op 5 mei 2007, op dat moment precies 2873 dagen oud (7,87 jaar). Een ander mannetje werd maar iets minder oud: 2828 dagen (7,75 jaar).